A°. 1843. WOENSDAG den 4. October. N°. 122.

Utrechtsche PROVINCIALE EN STADS-COURANT.

ALGEMEEN ADVERTENTIEBLAD.

OOST-INDIE.

BATAVIA 12. Mei.

Door Zijne Exc. den Gouverneur-generaal van Nederlandsch Indië zijn de volgende dispositien genomen: Militair Departement.

Bevorderd bij besluit van 5. Mei 1843, no. 1, bij het wapen der infanterie:

Tot majoors: de kapiteins *H. M. Lange* en *H. H. Creijghton*.

Tot kapiteins: de 1e luitenants *J. A. A. Boon*, *J. E. Gillot*, *G. M. Timmerman*, *J. A. Hultman*, *J. D. M. van der Vlist*, *M. L. Dostal*, *J. C. H. J. de Veer* en *J. Liesz*.

Tot 1e luitenants: de 2e luitenants *A. P. F. de Seijf* en *F. J. Vlasblom*.

Benoemd bij den generalen staf: tot 1e luit. adjoint, de 1e luitenant *K. H. Bollaerts*, van het 10 bat. inf.; tot 2e luit. adjudant bij het garnizoens battaillon ter Sumatra's Westkunst, de 2e luitenant *B. de Vries*, van het 1e bat. inf.

— 3. Junij. Door den gouverneur generaal zijn verscheidene civile benoemingen gedaan, als tot residenten van Rembang de heer *J. L. B. Engelhard*, en van Madion de heer *J. D. van Herwerden*; tot secretarissen van Japara de heer *H. van Rijck de Groot*, en van Makasser de heer *H. C. Bakking*; tot controleurs de heeren *H. A. Steijn Parvé* en *J. F. Hofmans*.

TURKIJE.

KONSTANTINOPEL 13. Sept.

De Fransche gezant, de heer *van Bourqueney*, heeft antwoord ontvangen van den *Reis-Effendi* op zijne officiële nota, waarbij hij genoegdoening heeft gevorderd voor de beschimping der fransche vlag te Jerusalem aangedaan. Hij heeft gevorderd: 1° de afzetting van den pacha van Jerusalem *Reschid Mehemed*; 2° de veroordeeling van de 12 schuldigsten tot de galeijen te St. Jean d'Acre, 3° eene plegtige opwachting van den nieuwen pacha van Jerusalem bij den franschen Consul aldaar, graaf *van Lantivi*, waarbij de pacha de verontschuldiging der Porte zal doen wegens de der fransche vlag aangedane beleediging; 4° de wederuitsteking van de fransche vlag te Jerusalem met eene salvo van 21 kanonschoten; en 5° de bewilliging om de fransche vlag te Jerusalem te behouden, ten minste bij plegtige gelegenheid. Al deze vorderingen zijn hem toegestaan, met uitzondering, alleen dat niet de Consul te Jerusalem, maar wel die te *Beijrut* het regt zal hebben de fransche vlag uit het Consulaatgebouw te steken. De pacha van Jerusalem is afgezet, maar heeft nog geen opvolger bekomen.

— De Russische gezant, de heer *van Titoff*, heeft geprotesteerd tegen het verblijf van *Mutsitsch* en *Patroniewitsch* te Widdin.

SPANJE.

Per Telegraaf. *Perpignan 29 Sept.*

»De diligence van den 25. is nog niet aangekomen. Te Figueras wist men den 24., dat *Prim* te Mataro en te Girone binnen getrokken was; de troepen van *Ametler*, waarvan de vlugtelingen de wegen bedekten, najagende.

»*Ametler* was gisteren nog te Girone, en riep te vergeefs de inwoners der Provintie te wapen. Slechts 9 nationale garden, die soldij trekken, hadden Figueras verlaten, om zich aan hem aan te sluiten."

Barcelona 26 Sept.

»De generaal *Sanz* is gisteren in de citadel aangekomen; *Araoz* heeft aan hem het opperbevel der troepen van Katalonie overgegeven. Heden heeft hij eene inspectie over alle militaire posten rondom Barcelona gehouden.

»De insurgenten ontruimen het fort Atarazanas en vervoeren de krijgsbehoeften naar de hoofdkerk. Een der grafkelders is in een kruidmagazijn getransformeerd."

MADRID 24. Sept.

Sedert het springen van het kruidmagazijn heerscht alhier de grootste vrees. De zaak wordt onderzocht. Men berekent, dat daarbij 25 à 30 menschen zijn omgekomen. In het magazijn waren 127 kwint. buskruid, 700,000 patronen voor geweren, 10,000 voor kanonnen, 800 geladen granaten, 10,000 geweren en eene menigte ander krijgsvoorraad. De uitbarsting was zoo verschrikkelijk, dat men dezelve op verwijderde plaatsen voor eene aardbeving hield.

— *Narvaez* wil Madrid in staat van beleg doen verklaren, maar de ministers hebben zich daartegen verklaard, zeggende, dat zulks met hunne principes strijdig is. Zij erkenden echter, dat het noodig was onder de tegenwoordige omstandigheden ernstige maatregelen te nemen, ten einde alle oproerigheden voor te komen, en hebben derhalve den generaal *Narvaez* met het onbegrensdste gezag te Madrid bekleed.

— De *Heraldo* van den 23. bevat het volgende:

»De Ayacuchos van Madrid hebben gepasseerden Donderdag eene oproerige beweging bij de *Puerta del Sol* willen bewerken; maar het bestuur is waakzaam; de ernstige houding van het gouvernement en van het garnizoen heeft aan de oproerstichters vrees ingeboezemd. Gisteren hebben twee geheele compagnien de wacht aan de post *la Principal* betrokken. De grootste waakzaamheid heerscht op alle punten."

— *Eco del Comercio* berigt, dat er tijdingen ontvangen zijn van eenen opstand te Sevilla ten gunste van de centrale Junta.

Uit Sarragossa heeft genoemd dagblad berigten ontvangen waaruit blijkt, dat men aldaar vrij korpsen organiseert, en dat men het geschut en de artillerie in gereedheid brengt, vermoedende, dat dezelve noodig zou kunnen worden. Eenige jonge lieden zouden het plan hebben Madrid te verlaten, om zich te Sarragossa aan de Esparteristen aan te sluiten.

Uit Sarragossa hebben wij brieven van den 25 dezer maand ontvangen. Op dat oogenblik was de stad nog aan de centrale Junta toegedaan. Maar de inwoners hieven reeds klagten aan over het stremmen der gemeenschap.

— Nopens Sarragossa heeft men nog de volgende berigten:

»De centrale Junta heeft zich gevestigd en middelen in het werk gesteld, om den opstand te versterken. Den 17., om 9 uur 's avonds, werd aldaar den generalen marsch geslagen, de nationale garde kwam bijeen, en hield den geheelen nacht verschillende punten in de stad bezet. Den 18. heeft men de Junta van bestuur gekozen. De kapitein-generaal heeft geweigerd aan den opstand deel te nemen. Hij heeft de stad verlaten met de onder zijn bevel staande troepen. De stad is bezet door de nationale garde even als het kasteel Torrero, terwijl de punten onmiddelijk buiten het kasteel in de magt van den kapitein-generaal en de troepen zijn. De Junta heeft van Reuss een manifest aan de natie ontvangen, waarin de bevolking aangespoord wordt een pronuntiamiento te doen, ten einde zonder bloed vergieten tot het welzijn der natie te geraken. De Alcade van Sarragossa heeft ook een manifest aan de inwoners uitgevaardigd, welke eindigt met de woorden: »Het mandaat van de Opper-Junta zal vervuld worden, onder den bannier van de constitutie en *Izabella II*, constitutioneele koningin; en de centrale Junta, versterkt door de orde en de eensgezindheid, zal voorzeker de vrijheid en onze koningin redden."

— Uit brieven van Barcelona van den 25. dezer vernemen wij, dat *Ametler* met drie bataillons vrijwilligers en 2 battaillons van het leger voor Barcelona aangekomen is, maar dat de 2 laatstgenoemde bataillons zich bij aankomst onmiddelijk van het vrijcorps gescheiden hebben, om zich onder het bevel van den kapitein-generaal te stellen. *Ametler* wordt gehouden voor een agent van don *Francisco di Paulo*, waarvan zijn broeder een vleugel-adjudant is. Het volk was meester van Barcelona, het fort Atarazanas, daaronder begrepen; het garnizoen hield nog de citadel, het fort Montjuich, Barcelonetta en de haven bezet. Barcelonette en de haven beschoten nog de op verschillende punten door de muitelingen aangelegde batterijen. Het geweervuur duurde sedert twee dagen aan den kant van de Zeepoort, aan de Engelspoort en op de esplanade van de citadel. *Prim* hield met eenige linietroepen en nationale gardes het dorp Garcia bezet, op een half uur afstand van de stad, naar de citadel.

— Uit Perpignan schrijft men den 26 dezer: »Het stoomschip Le Papin is te Port Vendres aangekomen, hetzelve brengt het berigt over, dat bij het vertrek van Barcelona, den 24. om 2 uur namiddag, het fort Montjuich verscheidene bommen op de stad geworpen had; men geloofde, dat *Prim* met zijne 4000 man in de stad reeds binnengerukt was. Het geweervuur, heeft sedert den 3 Sept. bijna niet opgehouden, en was van de citadel dagelijks heviger geworden. De stad leverde het treurigste schouwspel op; bijna iedereen had de stad verlaten; de Insurgenten waren in de grootste agitatie. De zwarte vlag wapperde voortdurend op de *Piazza San Jaime*, die in een kompleet artillerie park veranderd is. Men had te Barcelona geene berigten van de expeditionaire kolonne, die onder het bevel van *Ametler* uitgetrokken is."

De omstreken van Barcelona bieden geene veiligheid meer aan; benden muitelingen doortrekken dezelve in alle rigtingen, en de vreedzame uitgewekenen zijn verpligt verder en elders eene schuilplaats te zoeken. Het is niet mogelijk een einde aan dezen toestand te voorzien; men heeft evenwel eene groote verwachting van de aankomst van den nieuwen kapitein-generaal. De Fransche inwoners van Barcelona hebben zich aan boord van de schepen, die zich aldaar op de reede bevinden, begeven; dezelve worden op kosten van den staat onderhouden.

De laatste tijdingen van Barcelona zijn van den 25. laatstl.; dezelve luiden gunstiger voor het gouvernement, *Prim* moet geweigerd hebben de voorslagen van de Junta, die kapituleren wilde, aan te hooren. De generaal *Mazaredo* is, op verzoek van *Narvaez*, tot chef-politique van Madrid benoemd.

DUITSCHLAND.

WEENEN 25 Sept.

Den 18 dezer zijn alhier door 17000 man troepen groote manoeuvres uitgevoerd, buiten de stad op de Schmelz, in tegenwoordigheid van Z. M. den keizer en vele aartshertogen. Deze troepen werden aangevoerd door den veldmaarschalk prins *van Hohenzollern*, en, bij het defileren, voerde de aartshertog *Karel* zijn regement voorbij den keizer. Z. M. gaf over deze manoeuvres zijn genoegen te kennen en schonk 3 dagen soldij aan al de troepen. Heden hebben de laatste veldmanoeuvres in onze omstreken plaats gehad.

— De gebr. baron *van Rothschild*, de stichters van de Noordbaan, willen dien ijzeren spoorweg van Leipnik naar Odenburg, tot den uitersten grens, verlengen, om aldaar met den Pruissisch-Silesischen spoorweg in gemeenschap te komen, en hebben aangeboden, de kosten daartoe voorteschieten.

— In Augsburg is eene aardappelen meelfabriek opgerigt, welke voor de huishoudingen zeer voordeelig is, dewijl het pond beste aardappelenmeel voor 6 kr. wordt verkocht.

— Uit Konstantinopel heeft men berigten tot den 13. Sept., waarin gezegd wordt, dat de Fransche gezant, die genoegdoening heeft bekomen, die hij geëischt heeft wegens de beschimping van de Fransche vlag te Jerusalem. (Zie Konstantinopel.)

— 5 pCt. 111; 4 pCt. 100½; 3 pCt. 76½.

LUNEBURG 26 Sept.

Onze stad is door het hier bijeengetrokken Bondsleger zeer bezocht en bedrijvig. Behalve Z. M. den Koning (van Hanover), zijn van de vorstelijke personen alhier reeds aangekomen: de groothertogen *van Mecklenburg-Schwerin* en van *Oldenburg*, de hertog *van Brunswijk*, de aartshertog *Albrecht van Oostenrijk*, de prinsen *Adalbert* en *Waldemar van Pruissen*, de erfgroothertog *van Mecklenburg Strelitz*, de landgraaf *Wilhelm van Hessen*, de prinsen *Fr. van Hessen*, *Fr. van Holstein Sonderburg-Augustenburg*, *Ch.* en *Julius van Holsten-Sonderburg-Glucksburg*. Verder bevinden zich alhier een groot aantal vreemde officieren, die de manoeuvres van het 10. armeekorps zullen bijwonen. Heden hebben de eerste oefeningen plaats gehad.

FRANKRIJK.

PARIJS 30. Sept.

Per Telegraaf. *Toulon 28 Sept.*
Terapia 12 Sept.

»De minister van Frankrijk te Konstantinopel aan den minister van buitenlandsche zaken te Parijs.

»De pacha van Jerusalem is afgezet. Zijn opvolger zal aan den Franschen Consul een officieel bezoek van verontschuldiging afleggen.

»De Fransche vlag zal op eene plegtige wijze te Beijrut, hoofdstad van het generaal gouvernement van de provincie, uitgestoken worden, en met 21 kanonschoten begroet worden. Al de muitelingen zullen op eene voorbeeldige wijze gestraft worden."

— Men verzekert, dat de koning de benoeming van den hertog *van Aumale* tot gouverneur van Constantine geteekend heeft; men zegt ook, dat de generaal *Baraguaij d'Hilliers* in de provincie van Algiers onder zijne bevelen geplaatst zal worden.

— Het corps de garde, betwelk achter de hoofdkerk (Notre Dame) gelegen is, zal afgebroken worden, en door een ander, in den smaak van het wachthuis, hetwelk men op de *Place de la Bastille* gebouwd heeft, hetwelk zeer sterk en met schietgaten voorzien is, vervangen worden. Deze sterkte zal de Seine, het eiland St. Louis, regts het kwartier du Mail, en links de Quai *Napoleon* en de brug *Louis Philippe*, en van achteren den grooten tuin van het Bisschoppelijk paleis beheerschen. Dezelve zal met *fusils de rempart*, waarvan het schot zeer ver draagt, gegarneerd worden.

— Men verneemt, dat de minister van Marine naar Brest orders gezonden heeft, om onmiddelijk verscheidene schepen in zee te doen steken. Men zegt, dat onze divisie in de Levant aanzienlijk vermeerderd zal worden.

Het vaartuig Pharamond, betwelk den 21 dezer in de haven van Marseille binnen geloopen is, heeft op de hoogte der Balearische eilanden, eene divisie van 7 oorlogschepen ontmoet, waarvan men de vlag niet heeft kunnen onderscheiden. (Welligt is het de Hollandsche divisie, onder bevel van prins *Hendrik*.)

BELGIE.

BRUSSEL 30 Sept.

De Koning is gisteren avond van het kamp te Beverloo terug gekomen, en maakt zich tot eene reis naar Parijs gereed.

— Een te kort van 5000 fr. is de uitslag van 2 Concerten in de Augustijner-kerk, gedurende de September-feesten gegeven.

— Men schrijft uit Rochefort (Luxemburg), dat de rupsen aldaar groote schade op de landerijen veroorzaken.

NEDERLAND.

'S GRAVENHAGE 2. Oct.

In de bijeenkomst der Tweede Kamer van heden is ingekomen eene missive van Z. Exc. den minister van finantien *ad interim*, houdende twee wijzigingen in de nog te behandelen hoofdstukken der begrooting, justitie en oorlog, waarbij de post voor de maréchaussées van het hoofdstuk *justitie* op dat van *oorlog* wordt terug gebragt. Ten gevolge van dien worden de sommen van eerstgenoemd hoofdstuk gesteld: over 1844 op *f* 2,447,594, en over 1845 op *f* 2,458,224. Het hoofdstuk van oorlog wordt gebragt: over 1844, op *f* 12,458,000 en over 1845 op *f* 12,515,000. Naar deze wijzigingen wordt het totaal der geraamde sommen van de verschillende hoofdstukken alzoo verminderd met *f* 15,400 over 1844 en met *f* 12,800 over 1845, en daardoor gebragt op *f* 70,302,608.89 voor 1844, en *f* 69,951,749.69 voor 1845.

De beraadslagingen over het 5e hoofdstuk, *buitenlandsche zaken*, zijn hierop voortgezet.

De heer *van Goltstein* bestrijdt het ontwerp. Hij beklaagt zich, dat er verdragen gesloten zijn, welke eene wijziging der wetgeving ten gevolge hebben, zonder dat de Kamer geroepen is, om daarover te oordeelen. Bovendien moet hij het stelsel, dat thans ten aanzien der buitenlandsche zaken gevolgd wordt, afkeuren. Het door den minister, *ad interim* met de portefeuille van buitenlandsche zaken belast, in de vorige zitting ontwikkelde, komt hierop neder, dat wij gerust den loop der gebeurtenissen moeten afwachten, zonder invloed op den gang der zaken uit te oefenen. Met dit stelsel kan hij zich geenszins vereenigen. Wij vormen een kleinen Staat, en kunnen over geene groote strijdkrachten beschikken; maar hetgeen ons ontbreekt moet door beleid worden aangevuld. Wij moeten zoodanige stelling aannemen, dat wij door den oorlog niet medegevoerd worden. Onze staatkunde moet de toekomst verzekeren. De diplomatie moet ook trachten het bij het Duitsche tolverbond tegen ons bestaande voorcordeel te doen verdwijnen. De spreker verlangt een *werkzaam* stelsel, ter bevordering onzer belangen buitenlands. Daartoe worden ook vereischt geschikte personen, die het echte Nederlandsche karakter uitdrukken; mannen van den stempel, zoo als Nederland in vroegere tijden er zoo menigeen bezat; die ook tegen over magtige hoven en volken eene fiere taal deden hooren en Nederland wisten te doen ontzien.

De heer *van Rechteren* acht het onderhavige hoofdstuk nog voor aanmerkelijke bezuinigingen vatbaar. Ook wat de diplomatie betreft, behoort de tegenwoordige stand van ons Rijk in het oog gehouden te worden. De tractementen der diplomatieke agenten beschouwt de spreker over het algemeen als veel te hoog.

Nadat nog eenige leden en de minister het woord hadden gevoerd, is het hoofdstuk *aangenomen*, met 34 tegen 19 stemmen.

Tegen hebben gestemd de heeren: *van Rechteren*, *Anemaet*, *Boreel*, *de Man*, *van Rosenthal*, *Bruce*, *Romme*, *van Sasse van Ysselt*, *Mutsaers*, *Michiels van Verduijnen*, *Gouverneur*, *van Dam*, *van Panhuijs*, *Warin*, *Luzac*, *van Goltsteijn*, *Petit*, *van Nagell* en *Verweij-Mejan*.

Z. Exc. de minister van binnenlandsche zaken geeft te kennen, dat het wenschelijk ware, dat, terwijl de meerderheid der Kamer zich nu verklaard heeft, de minderheid zich daaraan onderwierp. Daardoor zou eenstemmigheid worden bevorderd, en, zijns inziens, parlementair gehandeld zijn.

Hierop verklaren tien leden, dat zij, ook zonder die verklaring des ministers, besloten hadden, de aangeduide gedragslijn te volgen, en elk hoofdstuk thans naar deszelfs waarde en inhoud te beoordeelen.

De heer *v. Sasse v. Ysselt* verklaart, dat hij, als tegen het eerste hoofdstuk gestemd hebbende, zich verpligt gevoelt, ook de volgende hoofdstukken af te stemmen, om dezelfde redenen, daar het anders den schijn zou kunnen hebben, als of hij, door het verwerpen van het 1. hoofdstuk, de Kroon had willen honen.

Hierna is beraadslaagd over het 4e. hoofdstuk, departement van *justitie*.

Nadat verscheidene leden en de minister het woord hadden gevoerd is dit hoofdstuk *aangenomen* met 36 tegen 19 stemmen.

Tegen hebben gestemd de heeren: *Anemaet*, *de Man*, *Buma*, *van Rosenthal*, *Bruce*, *Romme*, *v. Sasse van Ysselt*, *van Panhuys*, *Warin*, *Hooft*, *Luzac*, *Brouwer*, *van Heloma*, *Tromp*, *van Goltstein*, *van Nagell*, *Verweij-Mejan*, *Cost Jordens* en *van Rechteren*.

De zitting is hierop geschorst tot heden avond.

UTRECHT 4. Oct.

In een der tuinen van deze Stad bloeijen ook de mispelboomen voor de tweedemaal. Eenige perenboomen dragen voor de tweedemaal vruchten.

— Den 3 dezer is aan deze Hoogeschool tot doctor in de beide Regten bevorderd de heer *M. M. van Asch van Wijck* uit Utrecht.

— Van de Helder schrijft men van den 1 Oct.:

»Met het schip Generaal Baron van Geen is uit Oost-Indiën teruggekomen de gepensioneerde kapt. *D. Huisman*, benevens een detachement sterk 50 onderofficieren en manschappen, welker dienstjaren op Java waren verstreken. Genoemd detachement is op den 1. October van hier naar Harderwijk vertrokken, onder geleide van den kapt. *Lageman* van het algemeen depot der landmagt; aldaar aangekomen zijnde, worden zij ontslagen, en aan degenen, die hetzelve verdiend hebben, wordt pensioen gegeven.

»Alhier zijn den 30. Sept. binnengekomen de schepen: Generaal Baron van Geen, kapt. *B. P. van Wijland*, en Louise, kapt. *P. G. Idman*, van Batavia; Julia, kapt. *I. Hilbrands*, van Suriname; Elizabeth Maria, kapt. *I. Grim*, van Curaçao; Baron van Zuijlen van Nyvelt, kapt. *I. Zwaal*, voor wijlen *A. Sluik*, van Nickerie; en binnengekomen het schip New-Zeeland, kapt. *I. Mac Intosh*, van Manilla."

— Wij hebben brieven van Curaçao van 31. Julij, waarin het volgende gemeld wordt:

«De consul der Vereenigde Staten van Noord Amerika op Curaçao, de heer *W. H. Treeman*, is den 10. dezer van Puerto Cabello alhier aangekomen.

«Den 26. Junij is te Cumana (Vaste Kust van Z. Amerika) aangekomen de fransche brik Condor, kapitien *J. P. Grefuille*, van Marseille, hebbende aan brood 55 passagiers, meest geestelyken, als Kapucijners, Augustijners, Dominikanen, Monnikken der orde *de la Merced* en priesters. Het schijnt, dat deze geestelijken bestemd zijn voor Barcelona, Guayana, Merida en Apure.

«In Venezuela bestaat eene nationale bank, waarin het gouvernement een vijfde en particulieren vier vijfden deelen hebben. Deze bank doet aan landbouwers en kooplieden voorschotten, ten einde den landbouw en den handel te begunstigen. In dit jaar is de oogst aldaar slecht geweest en hebben de producten weinig opgebragt, zoo dat vele inwoners in die republiek de intressen aan die bank niet hebben kunnen betalen. Men ziet ook uit de opgaven in de *Venezolano*, dat de uitvoer der producten in het laatste commerciele jaar veel geringer geweest is dan in vorige jaren. Er heerschen voor het overige in Columbie rust en vrede."

— De Engelsche dagbladen van 30 Sept. deelen berigten uit de Kaapstad mede: volgens dezelve, is de Engelsche Commissaris *Cloete*, die in last had de inlijving van Natal als eene Britsche bezitting bij de Kaap, te proclameren, bij zijne aankomst op het grondgebied van Natal zeer onvriendelijk door de boeren behandeld, zoodat hij onverwijld is teruggekeerd en de gouverneur zich genoodzaakt heeft gezien, derwaarts eene versterking van 400 man troepen en geschut te zenden, ten einde het Britsche gezag te handhaven.

Bijzondere Berigten.

»*Parijs 1 Oct.* 5 pCt. 121,15; 3 pCt. 81,90; 82,10; Nap. 107,35; Rom. 106; Haïti 460; Sp. Act. 27.

»Men spreekt van een congres, betwelk binnen kort zou gehouden worden, om over de Spaansche kwestie te handelen. Alhoewel dit berigt nog niet

zeker is, zoo schijnen toch de Noordsche Mogendheden voornemens te zijn, om de daden, welke aan de legitimiteit in Europa eenige inbreuk hebben te weeg gebragt, van lieverleden uit te wisschen. Zoo zegt men, onderanderen, dat een der zonen van prins *Oscar van Zweden*, zoon van *Bernadotte*, zich met eene der prinsessen, dochters van *Gustaaf van Zweden*, in het huwelijk zou begeven; even zoo zouden de Noordsche Mogendheden er voor zijn, dat de prins *van Asturien* zich met de jonge koningin *Isabella II.* in den echt begaf. Doch daar don *Carlos* wel ten voordeele van zijnen zoon afstand van den troon wil doen, maar niet in het huwelijk wil toestemmen, dan op voorwaarden, dat zijn zoon koning van Spanje worde en niet alleen gemaal van de koningin, zoo zou men bedacht hebben, om dit bezwaar uit den weg te ruimen, om, even als onder *Ferdinand* en *Isabella*, thans Spanje onder het bestuur te plaatsen van *Karel VI* en *Isabella II.* Doch hiertegen brengt don *Carlos* weder in, dat hij zelf *Karel VI* is. Om den pretendent ook hierin toe te geven, zou men een der andere voornamen van den prins *van Asturien* kiezen. Zoo wel ons kabinet, als dat van Engeland schijnen niet geheel tegen zulk eene wending van deze anders moeijelijke kwestie te wezen, en men heeft dan ook opgemerkt, dat de beide ministerien weder druk met het hof van Bourges onderhandelen. Frankrijk ziet ten minste liever een' Spaanschen dan een' Duitschen prins aan de zijde van de koningin, daar de kans voor den hertog *van Aumale* toch zeer slecht staat.

»De hertog *van Nemours* heeft zijn verblijf te Lyon verkort, door dien eene depêche hem naar Parijs heeft ontboden. De prins wordt den 6 Oct. te St. Cloud verwacht, alwaar de 71ste verjaardag van den koning *en famille* zal worden gevierd.

»De zaken schijnen in Barcelona nog niet beslist. Den 21. Sept. hadden de opstandelingen het dorp Badalona nog bezet en verdedigden zich tegen *Prim*. Bij Barcelona duurde den 22. Sept. de kanonade nog voort. (Zie Spanje.)

» In October 1842 bedroeg de Europesche bevolking van Algiers 42,675 personen, als in Algiers 25,532, Oran 6,602, Bona 4,122, Philippeville 4,210, Bougie 462, Cherchel 358, Mostaganem 1128, Djedjeli 197, Calla 95, en in 1843 was de Europesche bevolking meer dan 45,000 zielen, zoodat dezelve spoedig toeneemt. In de volgende plaatsen is de Europesche bevolking minder: Koleah, Medeah, Milanah, Mascara, Tlemsen, Arzew, Constantine, Setif en Guelma; dezelve bedroeg den 31 Dec. 1841 986 personen, en den 31 Oct. 1842 reeds 1207. In 1842 zijn in Algerie aangekomen 4262 Franschen, 957 Engelschen, 492 Sardiniers, 159 Toskanen, 2442 Spanjaards, 119 Napolitanen en 129 Duitschers.''

190. Konínkl. Ned. Loterij.

Trekking der Vijfde Klasse.

19de Lijst No. 5249 *f* 1000. 20ste Lijst No. 22516 *f* 1000. 21ste Lijst No. 19549 *f* 1000. 22ste Lijst No. 15626 *f* 15,000 No. 7351 en 9142 ieder *f* 1000. 23ste Lijst No. 1219 *f* 1000. 24ste Lijst No. 15755 *f* 1500. 25ste en 26ste Lijst *Geene*. 27ste Lijst No. 11892 *f* 1000. No. 12159 *f* 10,000 en eene premie van *f* 25,000. 28ste Lijst No. 9554 en 5469 ieder *f* 1000. 29ste Lijst No. 5235 en 2252 ieder *f* 1000. 30ste Lijst No. 21602 *f* 1000. 31ste Lijst Geene. 32ste Lijst No. 17215 *f* 1000. en eene premie van *f* 25,000. 33ste Lijst No. 22861 een prijs van *f* 70. en eene premie van *f* 5000.

De Jansenisten Bisschop.

Onze dagbladen maken met eenigen ophef gewag van de excommunicatie door den Paus, van den nieuw verkoren Haarlemschen Jansenisten Bisschop. Dit is evenwel niets dan eene gewone en bekende formaliteit. De *Klerezie* (want *Jansenisten* willen ze niet heten: doch wij gebruiken dien naam omdat hij bekend is; even als wij, zonder oogmerk van beschimpen, *Lutheranen* zeggen en *Mennoniten*) — de Jansenisten dan, eenen nieuwen Bisschop benoemd hebbende, wendt deze zich pligtmatig aan den Paus, wien ook de Jansenisten als het zigtbaar hoofd der Kerk eerbiedigen, en verzoekt de vereischte confirmatie. In plaats daarvan ontvangt hij eene *excommunicatie*. De banbliksem gaat hem echter niet door de koude kleederen heen, want hij heeft reeds voorloopig zijn formulier gereed (waar hij nu slechts den datum der Pausselijke bulle in te vullen heeft) van »eerbiedig protest, en beroep op het eerst aanstaand algemeen Concilie.'' Dit zendt hij nu aan Rome terug, laat zich inwijden, en treedt in functie. Dit alles loopt af als een *papier de musique*, en herhaalt zich bij elke nieuwe gelegenheid. *Ingezonden door een Gereformeerde.*

Natuurkundige Bijzonderheden.
Electromagnetische Telegraaf.

Op den spoorweg, die van Aken tot de Belgische grenzen is aangelegd, heeft men eene electrische Telegraaf geplaatst, om de seinen, tusschen de stations-plaats te Aken en den Tunnel, in de nabijheid dier stad, voort te brengen. De vier geleidraden vormen een dubbele keten, door middel waarvan eene reeks van vragen en antwoorden tusschen de beide plaatsen kan gedaan en gegeven worden. Bij den aanvang van het fein wordt een wekker aan de beide eindpunten in werking gebragt, waartoe de electrische stroom wordt gebezigd, om een stuk ijzer magnetisch te maken, dat door het aantrekken en opligten van den klinkhaak het mechanismus der wekker-klok in beweging zet. Nadat de wachter door de fein opmerkzaam is gemaakt, volgt het eigenlijk signaal, dat door de beweging van een wijzer op eene met zes letters voorziene wijzerplaat gegeven wordt. De mededeeling geschiedt met eene verbazende en schier oogenblikkelijke snelheid.

DE BOEKWEITE MAAN.

In de maanden Augustus, September en October gaat de Maan, in de eerste dagen na volle Maan, op den volgenden avond slechts weinige minuten later op dan op den voorgaanden, terwijl zij in Februarij, Maart en April in elken volgenden avond ongeveer anderhalf uur later opkomt. Zoo ging, volgens den Enkhuizer Almanak, op den 9 September de maan des avonds op te 6 ure 13 min. en op den 10 September te 6 ure 28 min. dus juist een kwartier later. — Op den 17 Maart te 8 ure 31 min. en op den 18 Maart te 10 ure 1 min. dus juist anderhalf uur later.

De Engelsche boeren noemen de zoo lang schijnende volle Maan van September de *Harvest Moon* en bij onze landlieden is zij onder den naam van *Boekweite Maan* bekend.

Meermalen is mij naar de oorzaak gevraagd van het zoo kortstondig schijnen der volle Maan in Maart en naar het zoo langdurig schijnen in September; het komt mij daarom niet ongeschikt voor deze oorzaak hier kortelijk aan te wijzen.

Men dient dan vooreerst te weten, dat de maan eene eigendommelijke beweging heeft van het Westen naar het Oosten; zoodat zij op elken volgenden dag ongeveer 50 minuten later in het Zuiden wordt gezien, dan op den voorgaanden. Bevond zich nu de Maan voortdurend in de Linie, dan zou zij ook op elken volgenden dag ongeveer 50 min. later opgaan dan op den voorgaanden. Dit is echter het geval niet.

Bij volle Maan staat de Maan altijd nagenoeg tegenover de Zon; beweegt deze zich dus alsdan naar het Noorden, dan beweegt zich de Maan naar het Zuiden, en omgekeerd. Nu verplaatst zich de Zon in de maand September naar het Zuiden de Maan verplaatst zich alzoo in die maand, tijdens de volle Maan, naar het Noorden. Zoo zag men op den 9 Sept. de maan bij het opkomen nagenoeg in het Oosten en vier dagen later reeds in het Noord-Oosten; in Maart daartegen, zag men bij volle Maan de maan in het Oosten opkomen en vier dagen later in het Zuid-Oosten.

Nu is het den lezer zekerlijk bekend, dat de Zon vroeger opkomt naar mate zij Noordelijker, en later naar mate zij Zuidelijker staat. Dit heeft ook plaats bij de Maan. Op den 10 Sept. moest daarom de Maan wegens hare verplaatsing naar het Noorden ruim 30 minuten vroeger opkomen dan op den 9 September, doch, wegens hare eigendommelijke beweging naar het Oosten, 50 minuten later; zij kwam dienvolgens ongeveer 20 minuten later op. Op den 18 Maart daarentegen, moest de Maan wegens hare verplaatsing naar het Zuiden; ruim 30 minuten en wegens hare eigendommelijke beweging naar het Oosten ruim 50 minuten later opkomen dan op den voorgaanden dag, zij kwam dienvolgens ruim 80 minuten later op.

In meer Noordelijke landen is dit verschil nog veel aanmerkelijker. Zoo komt te Archangel in Maart, tijdens de volle Maan, de Maan ongeveer des avonds om 6 uur op en den volgenden avond reeds twee uren later, terwijl aldaar in September, op den derden dag na de volle Maan, de Maan nog eenige minuten vroeger opkomt dan op den eersten dag. H. v. B.

(2665) *.* Op den 6. October 1843, des voormiddags 11 ure, zal door den Notaris *VAN STEYN*, residerende te Zeijst, in de Herberg de *Lindenboom*, te Eemnes Buitendijks, publiek worden geveild:

No. 1. Eene kapitale en zeer riant gelegene HEEREN HUIZINGE, in den Jare 1840, geheel nieuw opgebouwd; voorzien van eenen spatieusen gang en onderscheidene roijale Beneden en Boven-Kamers, Provisiekamer, Keuken, Kelder en ruime Droogzolder, mitsgaders dienstboden Kamer en alle verdere gemakken, tot een Zomer- en Winterverblijf vereischt wordende; voorts een zeer groote en vruchtbare Tuin, gedeeltelijk met Engelsch Plantsoen en gedeeltelijk tot Moezerij aangelegd; gelegen te Eemnes Buitendijks, aan den grooten weg van Amersfoort naar Amsterdam, en hebbende zeer fraaije vergezigten over de omstreken.

NB. Dit perceel is dadelijk te aanvaarden.

No. 2. Eene BOERDERIJ met een ruim Erf en Moestuin, bestaande in een net en zindelijk Woonhuis en twee Zijvertrekken, ruime Kelder, Geut en Achterhuis met betimmerde Paarden en Koestalling, Varkenshokken, drooge Korenzolder, enz. staande onmiddelijk naast perceel No. 1. Hierbij behooren 5 B. 19 R. extra best en goed gecultiveerd Bouwland. Verhuurd tot 1. November 1848 om ƒ 200 per jaar.

No. 3. Eene kapitale BOERDERIJ, almede gelegen aan den Straatweg te Eemnes, bestaande in eene hechte Boerenwoning met een ruim en proper Voorhuis, twee Zijvertrekken met Slaapplaatsen, Karnhuis, Karnmolen, Stalling voor 30 Koeijen en 4 Paarden, Kalver- en Varkenshokken, alles onder één dak. Voorts eene afzonderlijk staande Bergloods voor Wagens en Bouwgereedschappen, twee Hooibergen en ruim Erf en Moestuin. Hierbij behooren circa 10 Bunders extra best Wei- en Hooiland, alsmede 5 B en 15 R. goed gecultiveerd Bouwland, benevens 36 R. en 54 Ellen Eiken Hakbosch, alles voor en achter dezelve Boerderij gelegen. Verhuurd tot 1. November 1843 om ƒ 600 per jaar.

Nadere informatien te bekomen, bij den Secretaris *VAN SOEST*, te Soestdijk, ten wiens kantore de veilconditien 4 dagen te voren ter visie zullen liggen.

(2666) *.* Op Dingsdag den 17 October 1843, des namiddags ten één ure precies, zal men ten overstaan van den Notaris *J. C. SCHADEE*, te Zeijst, in het Logement het *Hof van Holland* aldaar, in het openbaar veilen en aan de meestbiedenden verkoopen:

No. 1. Twee HUIZEN onder een Dak, staande in de gemeente Zeijst, aan den Straatweg naar Driebergen bij Heerenwegen, genaamd Werkstein, kadaster sectie E, No. 144-147.

No. 2 Een stuk GROND, groot 2 Bunders, 4 Roeden, tachtig Ellen, gelegen achter het voorgaande perceel, gedeeltelijk met Sparren bezet. Sectie E, No. 143.

No. 3. Twee WONINGEN, onder een Dak, met Erf, Grond en Tuin, staande aan den weg naar Amersfoort, No. 223, Sectie B, No. 437 en 438.

Breeder bij Billetten omschreven en nader onderrigt te bekomen, ten kantore van bovengenoemden Notaris.

(2667) *.* Voor twee bejaarde gehuwde fatsoenlijke lieden, zonder kinderen, wordt bij fatsoenlijke burgerlieden binnen'shuis, liefst waarachter een tuin is, met de bediening, in huur gevraagd tegen 1 November eerstkomende, TWEE ONGEMEUBELEERDE KAMERS, waarvan, zoo niet beide, ééne voorzien moet zijn van Stookplaats en Kasten, het zij op de Bildstraat, Singels of in eene der straten nabij de wandelingen te Utrecht. Opgave van huurprijs, stand, groote en situatie der Kamers, wordt verzocht vragtvrij in te zenden aan het distributie kantoor der brieven te Abcoude, onder Letter H. A.

(2668) *.* TIDEMAN & COMP. *Kagchel-Magazijn*, OUDE GRACHT bij de VIEBRUG hoek HARTSTEEG, L. H. No. 11 berigten, bij deze, dat zij voor het aanstaande Wintersaizoen, weder voorzien zijn van alle soorten van Haarden en Kagchels, naar de Nieuwste Modellen, waaronder ook de zoogenaamde *Maastrichtsche* Kagchels, terwijl ook bijhen gevestigd is het Depot der *Zuinigheids Kagchels* uit de fabriek van de heeren WHITE & COMP. Zij gaan tevens voort met het verhuren van Kagchels. — Ook zijn bij hen te bekomen, alle soorten van Steenkolen en Brandhout, alles tot de minste en vastgestelde prijzen.

(2669) *.* Er wordt als eerste *Plegt* of *Hijpotheek* aangeboden eene som van ƒ 14 à 1500 op vast goed. Nader onderrigt met franco brieven, onder Letter A. V. H. aan het Bureau dezer Courant.

A V I S.

(2670) *.* On peut se procurer à lire, moyennant 10 cent. per volume, tous les Romans nouveaux publiés, au *Cabinet de lecture* de B. DEKEMA, Zalestraat No. 389.

(2671) *.* De ondergeteekende heeft de eer aan hare geëerde begunstigsters en stadgenooten te berigten, dat zij bij haren Winkel heeft gevoegd, *Tapisserie-Patroonen*, *Stramien*, *Gaas*, *Borduurwol*, *Vlos* en *Knoopzijde*, enz. Zij beveelt zich in de gunst en recomandatie, als ook in het opmaken van alle handwerken. Wa. BOONEBAKKER,

geb. van Kasteel.

Kromme Nieuwe Gracht over Paushuizen.

(2672) *.* *A. VAN BROEKHUIJZEN*, in de Lijnmarkt te Utrecht, heeft heden wederom aangekregen een partij VERSCHE OESTERS, welke vervolgens dagelijks versch te verkrijgen zijn, als ook eene partij beste fijne groene en dito GEMARIONEERDE HARING; Nieuwe Bergsche Anchovisch; Nieuwe gebeukte Leng en Rondstokvisch; Nieuwe Zoutevisch, Citroenen, Lamoensap en alle soorten van versche Minerale en Bitterwater, en beste fijne Engelsche Bieren, alls tot de civielste prijzen.

(2673) *.* *P. KNOPS*, op de Vischmarkt, heeft ontvangen eene partij beste engelsche OESTERS, welke dagelijks bij hem versch aankomen. Beveelt zich in de gunst.

NEDER- EN MIDDEN- RIJN

STOOMBOOT-MAATSCHAPPIJ.

GEVESTIGD TE *DUSSELDORP.*

(2674) *.* *Dienst* dagelijks tusschen Dusseldorp, Mainz en Manheim, en 4 maal 's weeks tusschen Manheim, Mainz, Dusseldorp en Rotterdam over Nijmegen.

Van Rotterdam naar Nijmegen, Emmerik enz. Maandag, Woensdag, Vrijdag en Zaturdag, 's morgens ten 6½ ure.

Nadere inlichtingen geven: te Amsterdam *M. J. van der Hulst*, Dam, aan het kantoor van de Heeren *van Gend en Loos*; te Utrecht *A. de Groot*, op het Vreeburg; en verder de respective Agenten.

Rotterdam, J. P. de Cock,
1. October 1843. Agent.

(2675) *.* Bij den Boekhandelaar *H. FRIJLINK*, Singel bij de Gasthuismolensteeg, te Amsterdam, ziet heden het licht:

1. *Kleine AARDRIJKSKUNDE* voor *Schoolgebruik*, door J. G. F. Cannabich; naar den 16. Hoogduitschen Druk, voor de Nederlandsche Jeugd bewerkt door K. Bouten, *Onderwijzer in de Aardrijkskunde te Amsterdam.* — Prijs ƒ 1,25.

II. *FRIJLINKS kleine SCHOOL-ATLAS*, bevattende 10 enkele en 7 dubbele net gekleurde Kaarten, als: 1. *Wereldkaart.* 2. *Europa.* 3. *Spanje en Portugal.* 4. *Frankrijk.* 5. *Engeland, Schotland en Ierland.* 6. *Denemarken.* 7. *De Nederlanden en België.* 8. *Zweden en Noorwegen.* 9. *Italië.* 10. *Oostenrijk, Pruisen, verdere Duitsche Staten en Zwitserland.* 11. *Rusland.* 12. *Griekenland en Turkijë.* 13. *Azië.* 14. *Afrika.* 15. *Amerika.* 16. *Australië.* 17. *Nederl. Bezitt. buiten Europa.*

Deze kleine Atlas is geene navolging van eenige bestaande, maar volgens *een geheel nieuw plan* bewerkt. Daarin zijn, zooveel mogelijk, de menigvuldige gebreken vermeden, die in genoegzaam alle hier te lande bekende Atlassen en Landkaarten worden aangetroffen. Prijs ƒ 1,25.

Mede is bij denzelfde van de Pers gekomen:

III. *De laatste der BARONNEN*; naar het Engelsch van E. L. Bulwer, Schrijver van *Eugenius Aram, Ernst Maltravers, Alice of de Geheimen*, enz. Twee Deelen; met Vignetten op Staal. — Prijs ƒ 5,80.

IV. *ONS DORP*; Karakterschetsen en Tooneelen uit het *Buitenleven*; naar het Engelsch van *Miss* M. R. Mitford.

INHOUDENDE: Ons Dorp. – Moderne Oudheden. – Lucie. – Nicht Marie. – De praatachtige Dame. – Helena. – Eene Cricket-Partij op het Land. – Tom Cordery. – Een oud Vrijer. – Een Dorps-Heertje. – Kinderen van het Dorp. – De Nichten. – Marianne. – Doctor Tubb. – De oude Heidin. – De Dienstmeid van den Predikant. – De Krijtmijn. – Tante Martha. – De Verkiezing.

In één Boekdeel; met Vignet en Plaat. Prijs ƒ 2,90.

(2676) *.* Door *S. E. VAN NOOTEN*, te Schoonhoven, is uitgegeven en verkrijgbaar gesteld:

1. **HET BELEG EN DE VERDEDIGING VAN HAARLEM** in 1572-73, door J. van de Capelle, 1. Deel met eene uitslaande Plaat, voorstellende de Hoofdafdeelingen van het Spaansche leger, en gezigt op de stad Haarlem. Opgedragen aan den Edel Achtb. Raad der Stad. Met vignet, prijs ƒ 3,60.

Met nog twee Deelen, welke spoedig zullen volgen, is dit werk compleet.

II. *Handboek der Ziektekundige-Ontleedkunde*, 1. stuk, of algemeene Ziektekundige-Ontleedkunde, door Dr. L. H. Verweij, à 90 Cents.

Dit werk is met nog drie stukken van gelijken omvang en prijs, compleet.

III. *Bijdragen tot bevordering van Bijbelsche uitlegkunde*, verzameld door B. van Willes, Theol. doct. en Pred. te Lekkerkerk; 2. Deel 1. stuk, à ƒ 2.

Het 2. Deel, 2. stuk verschijnt binnen weinige dagen. Ieder Deel is met 2 stukken compleet, het welk een jaargang uitmaakt.

IV. *Bijbeloefening over de drie brieven van Johannes*, door H. van Heiningen, Lid der Maatsch. van Ned. Letterkunde te Leijden, en Predikant te Meppel, à ƒ 1,90.

V. *Gedachten over des Menschen ziel*, door Dr. J. de Koning, à 60 Cents.

VI. *Het Lustoord tusschen Amstel en Grebbe* en elders in het sticht van Utrecht, 2 dln. door J. B. Christemeijer, met fraaije Afbeeldingen. Nieuwe uitgave, à ƒ 2.

VII. *De Ithaka van Jan Trochée*, wedergevonden door Twee Aardenburgers, met vignet, à 65 Cents.

Dit Dichtstuk heeft betrekking op een stukje van den Heer *van Zeggelen*, dat in den Almanak voor Hollandsche Blijgeestigen van 1843 voorkomt.

(2677) *.* Bij S. ALTER, Boekhandelaar in de Lijnmarkt, is van de pers gekomen en alom verzonden:

Quelques Erreurs de M. M. Maurice, d'Angout et La Place, relevées et refutées par P. van Rees, Sécretaire (en congé) du Departement des Finances à Batavia. Prijs 80 Cts.

(2678) *.* Door *J. G. BROESE*, Boekhandelaar te Utrecht, is op den 18. September aan het Edel Achtbaar bestuur dezer stad ter vertaling, in het Nederduitsch vertoond:

Die phijsikalische Exploration der Brusthöle zur sicheren Erkentniss des gesunden sowohl als des krankhaften Zustandes der Athmungs und Circulations Organe von *C. D. Leichsenring*, bevorwortet von Dr. *Fried. Julius Siebenhaar.*

Bij bovengemelde is voorhanden:

Nieuwe Algemeene Kaart van het Koningrijk der Nederlanden, op de schaal van 1, 250000, ontworpen en geteekend naar de beste voorhandene Kaarten en bronnen door *J. H. W. Le Clercq* . . ƒ 7-20
op Linnen in Koker . . „ 9.55

BOTER te Leiden den 30. Sept. 1843.
Van 30 tot 4 à 35 gulden.

De prijzen der Fondsen waren den 2. Oct. te Amsterdam.

Werkelijke Schuld 2½ pCt. 52⅛ à 53. Dito 5 pCt. 99¼ à 100. Amort. Syndic. 4½ pCt. 92¼ à 92⅛. Dito 3½ pCt. — à —. Hand. Maatsch. 4½ pCt. 131¼ à 132. O. I. Leen. 5 pCt. 98¼ à 98½. Spanje 5 pCt. Ardoin 17½ à 17¾. Coup. 18¼ à 19¼. Russ. Obl. bij *H. en Co.* 5. pCt. 107¼ à 108. Dito 1828-1829 5 pCt. 107½ à 107¼. Cert. bij dito 1831-33 5 pCt. 99½ à 100. Dito bij *Hope* 4 pCt. 90 à 90½. Brazilie 5 pCt. 76¼ à 76¼.

Utrecht, bij *L. E. BOSCH* & Co.